

Xiakre Xiakre kot Jejus kôt hkwỳjê piitã hwỳr kagà nẽ mẽn

Xiakre na pre kagàja nhĩpêx. Kêp Jejus tõ nẽ kêp Jerujarê kamã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê nhõ pastô na pre. Nẽ kêp Ijaew. Jakamã na pre hkwỳjê mã kagàja nhĩpêx nẽ krĩ piitã hkôt urak nẽ Jejus kôt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê hwỳr kurê. Jejus ã mẽ kãm mẽ hkurê xwỳnhjaja na prem mẽ hipêx kati nhũm mẽ amnhĩ xà htỳx kamã hamak o pa. Jakamã nhũm Xiakre kot mẽ hamaxpêr o mẽ hihtỳx kaxyw kagàja nhĩpêx nẽ mẽ hwỳr kurê nẽ mẽ kãm:

¹ Pa ixkwỳjaja. Xà mẽ amex? E ixpê Xiakre na pa. Ixte Tĩrtũm mẽ Pahihti Jejus Kris wa kãm tanhmã amnhĩ nhĩpêx to xwỳnh na pa. Jakamã kot paj kagàja nhĩpêx nẽ pika piitã hkôt mẽ apiitã mẽ awỳr kurê. Mẽ apê Tĩrtũm krajê hwỳr.

Mẽ pahpunuj tã mẽ pahte amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt pajamaxpêr

Rukre 6.20-23; Rõmãn 5.3-5; Korosẽ 1.11; Wam Pêtre 4.12-19

²⁻³ E ixkwỳjaja. Kêr ka mẽ atõ tanhmã amnhĩ to rỳ tanhmã apunuj to. Rỳ mễhõ tanhmã Jejus ã mẽ anhĩpêx to. Tã kêr ka mẽ ja hã amnhĩ pumu nẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpêr o ri akaprĩ hkêt nẽ. Arĩ akĩnh kãm amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt ajamaxpêr tỳx rãhã ho ri apa. Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ nẽ gaa nẽ rĩ mẽmoj punuj pê Jejus kôt amnhĩ

xunhwÿr tÿx nê. Jakamã kwa kêr ka mẽ tanhmã apunuj to hã amnhĩ pumu nê ã mẽ ate amnhĩ nhĩpêx anhÿrja kukamã ajamaxpêr pê akĩnh nê ri apa.

⁴ Nom kêr ka mẽ tee ri tanhmã apunuj to hã amnhĩ pumu nê akaprĩ xàj Tĩrtũm kaga hkêt nê. ãm amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpêr tÿx rãhã ho ri apa. Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anê nê gaa nê Tĩrtũm noo mã tãm amnhĩ nhĩpêx mex o ri apa. Nê kãm hprãm xà hkôt pix mã amnhĩ nhĩpêx o apa.

Mẽ pahte tanhmã amnhĩ kute hã amnhĩ pumunh kôt amnhĩ to Tĩrtũm wÿr ã mẽ pamã karõ

Matêwre 21.18-22

⁵ Nê kêr ka mẽ mẽmoj mÿrapê tanhmã apunuj to hãmri nê tee ri ja hã amã Tĩrtũm mã ajamaxpêr tÿx prãm nhũm apê ja hihtÿx japêr. Rÿ mẽmoj tanhmã apê amnhĩ nhĩpêx to ka tee ri hkukamã ajamaxpêr japêr. Kêr ka mẽ ã ajamaxpêr anhÿr japêr hãmri nê amnhĩ to Tĩrtũm wÿr kurê kumrêx. Kot amã ajamaxpêr mex nhõr nhũm ate ÿ hã tãm ajamaxpêr kaxyw amnhĩ to awÿ. Kot kaj mẽ ã amnhĩ to hwÿr anê nhũm amnhĩ tã mẽ ama nê mẽmojta kutã tanhmã ato axihtÿx to kurê kumrêx ka ÿ hã hkôt ajamaxpêr tÿx mex o ri apa. Jao tanhmã akute htã akĩnh nê ajamakêtkati nê ri apa. Koja Tĩrtũm tee ri amã mẽmoj kôt ajamaxpêr tÿx prãm kaprÿ hã apumu nê hã amã àkjêr kêt nê. Koja ate amnhĩ to hwÿrta ma nê tanhmã ato mex to.

⁶ Nom kêr ka mẽ amnhĩ to hwÿr kãm tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpêr kati hkêt nê. Rÿ ajamaxpêr o:

—Koonên. Koja apu Tĩrtũm inhmã ja ho anhÿr japêr.

Anhÿr o tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpër kati hkêt nẽ. ãm akĩnh kãm tanhmã ate amnhĩ to hwÿr toja kukamã ajamaxpër o:

—Nà koja inhmã ho anẽ. Ixte amnhĩ kaxyw kãm ijamaxpër nẽ amnhĩ to hwÿr xà hkôt koja inhmã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to.

Anhÿr o hkamnàr rom ã amnhĩ kukamã ajamaxpër anẽ.

Nom kot kaj mẽ tanhmã amnhĩ to hwÿr to nẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpër kati nẽ hkôt ajamaxpër tÿx kêt nẽ. Nẽ te kòk nhãm àpêr nẽ nhãm àpêrta pyrà nẽ nhãm ri ajamaxpër nẽ nhãm ri ajamaxpërja o hkôt ajamaxpër kêt nẽ. Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ nhũm Tĩrtũm tee ri ja hã mẽ apumu nhũm ja kãm mex kêt nẽ.

⁷⁻⁸ ã mẽ hamaxpër anhÿr xwÿnhjaja na htem nhãm hamaxpër nẽ nhãm hamaxpër jao hamaxpër mex kêt nẽ. Jakamã kot kaj mẽ ã ajamaxpër anhÿr o amnhĩ to Tĩrtũm wÿ hãmri nẽ ãm amnhĩ to hwÿr kaprÿ. Koja ama nẽ ãm ama. Nom kot kaj mẽ tanhmã akute hã amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpër tÿx pè amnhĩ to awÿ. Nẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpër kati hkêt kãm tanhmã amnhĩ to hwÿr to nhũm amnhĩ tã ama nẽ hkĩnh nẽ tanhmã amã mẽmoj nhĩpêx to. Mẽ ate hã axàhwÿr xà hkôt tanhmã mẽ amã mẽmoj nhĩpêx to.

Mẽ kệp amrakati xwÿnh mẽ mẽ kot amnhĩ to rũnh xwÿnhjê jarẽnh

Eprêw 13.5-6; Wam Pêtre 1.24-25

⁹ Nẽ kwa mẽ akàxpore hkêt xwÿnhjaja. Jar mẽ apê amrakati htã mẽ apê Tĩrtũm kra na ka mẽ. Jakamã kêt ka mẽ akàxpore rũnh kêt tã mẽ apê Tĩrtũm kra

hã amnhĩ pumunh kôt ajamakêtkati nê nê akĩnh nê apa.

10-11 Nê mẽ akàxpore rũnh xwỳnhjaja. Mẽ akàxpore rũnh nê mẽ akukrêx rũnh tã kot kaj mẽ nhỹrmã ty nê piitã rer pa nê mẽ kêp amrakati xwỳnhjê pyrã nê anhỹ kamã Tĩrtũm kuri akrĩ nhũm tanhmã mẽ ajarênh to. Te mẽ apê mẽmo pixôrã kot amnhĩ nhĩpêx pyrãk. Na hte kwỳhtã axpênh pê axpôt nê muxre nê mex nê harir. Tã gaa nê rĩ hã myt xàhpanh mẽ nhũm ra nhôôre. Nê gaa nê ra grã pa nê rôrôk nê hapêx. Tã kot kaj mẽ nhỹrmã urak nê ty nê akukrêx rer pa. Jakamã kwa kêr ka mẽ akàxpore rũnh pumunh kôt akĩnh nê ri apa hkêtnê. Kêtnê mẽ apê Tĩrtũm kra hã mãn amnhĩ pumunh kôt akĩnh nê apa.

Mẽ pahpunuj kôt pagryk nê mẽ pahkurê

12 Nê kot kaj mẽ atô tanhmã apunuj to htã arĩ amnhĩ kaxyw Tĩrtũm mã ajamaxpêr tỳx rãhã ho ri apa. No tanhmã apunuj to hã amnhĩ pumu nê hkaga hkêtnê. Rỳ kot tanhmã ato xwỳnhnta kêr ka mẽ amnhĩ tã kamã agryk nê tanhmã ho hkêtnê. ãm Jejus kôt pix mã amnhĩ nhĩpêx rãhã ho ri apa. Kêr kê Tĩrtũm amã hkĩnh ã amnhĩ tã apumu nê amex ã ajarê. Ka nhỹrmã kuri amex kumrêx nê atĩr tũm nê apa ho apa. Ra kot mẽ pakukamã mẽ pahtã amnhĩ jarênh xà hkôt. Jakamã kêr ka mẽ tanhmã apunuj to htã ã amnhĩ kukamã ajamaxpêr anhỹr pê akĩnh nê apa.

13 Nê Tĩrtũm aa kãm tanhmã amnhĩ tomnuj to hprãm kêtnê. Nê mẽ papajaja mẽ pahte tanhmã amnhĩ tomnuj to kaxyw na hte mẽ pamã tanhmã àmnênh to rỳ mẽ pamã mẽ pajamaxpêr punuj

jagjênh kêt nê. Jakamã kot ka mẽ atõ amã tanhmã amnhĩ tomnuj to hprãm tâ kwa kêr ka Tĩrtũm tãm kot ja kaxyw mẽ akrãm mẽ ajamaxpêr punuj jagjênh to hã hkamnhĩx kêt nê.

¹⁴⁻¹⁵ Mẽ papamjaja na pu htem pajamaxpêr punuj xà hkôt tanhmã amnhĩ tomnuj to. No Tĩrtũm Karõ na hte mẽ pamã mẽ pajamaxpêr punuj jagjênh kêt nê. Mẽ papamjaja na pu htem pajamaxpêr punuj nê gaa nê ra hkôt tanhmã amnhĩ tomnuj to. Hãmri nê gaa nê ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr rãhã ho ri papa. Mẽ kot amnhĩ tomnuj o mẽ pa xwỳnhjaja koja mẽ nhỹrmã ty hãmri nê Tĩrtũm mẽ Kra wa kuri htĩr tũm nê pa ho pa hkêt nê.

*Tĩrtũm kot tanhmã mẽ pahto mex to hã harênh
Xiakre 3.17-18; Sikũn Pêtre 1.3-4*

¹⁶ Nê e ixkwỳjaja. Tĩrtũm kot mẽ pahte amnhĩ tomnuj prãm xaj mẽ pamã mẽ pajamaxpêr punuj jagjênh kêt jakamã kwa kêr ka mẽ ã ajamaxpêr anhỹr kêt nê.

¹⁷ Na hte mẽ pahto mex pix o pa. Na pre myyti ho kato. Kapêr pix o ho kato. Nê mytwrỳre ho kato. Nê kanhêti ho kato. Ja piitã ho kato nhũm mẽ pamã hirã mex o harir. Na hte mytwrỳre tũhã hirã mex o pa. Nê gaa nê nyw kaxyw nê kamàt kô. Nê gaa nê nyw mẽ nhũm akupỹm hirã. ã na hte amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa. No Tĩrtũmja ã kot anhỹr kêt. Kot amnhĩ nhĩpêxja ãm rãhã ho rãhã. Na hte mẽ pahto mex pix o pa. No tũhã tanhmã mẽ pahto mex to nhũm jãã nhũm tanhmã mẽ pahtomnuj to hkêt nê.

¹⁸ Tã kapêr pix o kot ã mẽmoj to kator kot anhỹr. Nê mẽ pamã kapêr o amnhĩrĩt. Kãm mẽ pahto

hkra hprãm xàj mẽ pamã Jejus kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx toja nhũm pre mẽ pamã ho amnhĩrĩt. Na pu prem kuma nê hkôt amnhĩ xunhwỳ nhũm amnhĩ tã mẽ pahpumu nê mẽ pahto hkra. Mẽ pahpê Ijaew kumrêxjaja na pre mẽ pahto hkra.

*Mẽ pagryk o papa nê mẽ pahkurê
Rômãn 12.17-21; Epes 4.25-5.2*

¹⁹ E ixkwỳjaja. Kwa mẽ ixkapêr ma nê hã anohtỳx nê ho apa. Koja mēhō Tĩrtũm kapêr o mẽ ajahkre kaxyw mẽ awỳr mō nê mẽ amã kapêr jarê ka mẽ mar tỳx nê. Koja mẽ ate tanhmã amnhĩ tomnuj to nê mẽ amã kapêr ka mẽ amnhĩ tã ama nê kamã agryk kêt nê.

²⁰ Mẽ gryk o mẽ pa xwỳnhjaja na htem Tĩrtũm kapêr kôt ri amnhĩ nhĩpêx kêt nê.

²¹ Jakamã kwa kêr ka mẽ axte amnhĩ tomnuj rỳ ajamaxpêr punuj o ri apa hkêt nê. Na htem ohtô nê ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr o pa nom kêr ka mẽ kurom Tĩrtũm kapêr mãn amnhĩ krã him haxàr tỳx nê. Kapêr o mẽ ajahkre xwỳnhjaja na htem ho mẽ ajahkre mex o pa. Tã kêr ka mẽ ama nê amã hkôt amnhĩ nhĩpêx prãm rãhã ho ri apa. Na pu htem Tĩrtũm kapêr ma nê hkôt amnhĩ nhĩpêx o papa hãmri nê nhỹrmã Tĩrtũm mẽ Kra wa kuri pahtĩr tũm nê pa mex nê papa ho papa.

Mẽ pahte Tĩrtũm kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx ã mẽ pamã karõ

Matêwre 7.24-27; Wam Juãw 2.3-6

²² Nê kwa mẽ okora. Kêr ka mẽ ãm Tĩrtũm kapêr ma nê ãm mar kêt nê. Mããnēn hkôt amnhĩ nhĩpêx rãhã ho ri apa. Kot kaj mẽ ama nê ãm ama nê hkôt

amnhĩ nhĩpêx kêt nê hãmri nê apê Tĩrtũm kra hã amnhĩ jarênh kaprỳ. Jao nhỹrmã Tĩrtũm mẽ Kra wa kuri atĩr tũm nê apa hkêt nê.

²³⁻²⁴ Te ho mēhō kot amnhĩ pumunh xà hpyr nê kamã amnhĩ pumunh nê amnhĩ krã hkĩ jaê rỳ amnhĩ kuk tyk pumunh pyræk. Tã te kot ãm ja hã amnhĩ pumunh nê kot amnhĩ to mex kêt rãhã akupỹm amnhĩ pumunh xà xir nê ma htēm nê axte amnhĩ kuk tyk rỳ amnhĩ krã kĩ jaërta mã hamaxpēr kêt pyræk. Mẽ kot Tĩrtũm kapēr mar nê ãm mar nê hkôt amnhĩ nhĩpêx kêt xwỳnhjaja te kot ja jarênh pyræk.

²⁵ Tã kêt ka mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nê. Mẽ ate Tĩrtũm kapēr kôt amnhĩ nhĩpêx o apa kaxyw xatã kamã harê nê mar tỳx o apa. Jao hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o apa. Tĩrtũm kot mẽ pahte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho papa hã mẽ pamã karō xaja ãm hãmri na. Na htem hkôt amnhĩ nhĩpêx nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ omu nê mẽ ho mex nê nhũm mẽ ãmnhĩx hamakêtkati nê hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa.

²⁶ Nom koja mēhō kēp Tĩrtũm kra hã amnhĩ jarênh tã htỳx ri kapēr punuj o ri pa hãmri nê ãm kēp hkra hã amnhĩ jarênh kaprỳ. Mẽ pahpê Tĩrtũm krajaja na pu htem ã pakapēr anhỹr kêt nê.

²⁷ Axtem mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx. Na pu htem mẽ hã awrã rỳ mẽ kēp mẽ mjên tyk xwỳnhjê ho mex nê mẽ hã pahpēr o pahpikênh o papa hkêt nê. Nê tanhmã mẽ kute hã mẽ omu nê mẽ ho ajuta ho papa. ã na pu htem pahpê Tĩrtũm krajaja amnhĩ nhĩpêx anhỹr o papa nhũm Mēpanhĩpêxà Maati Tĩrtũm ja hã mẽ pahpumũ nê hkĩnh nê. No na pu htem mẽ kot amnhĩ tomnuj o mẽ pa xwỳnhjê hkôt

ri amnhĩ nhĩpêx kêt nê ãm Tĩrtũm kapêr xà kôt pix
mã amnhĩ nhĩpêx nhũm amnhĩ tã mẽ pahpumu nê
hkĩnh nê.

2

*Mẽ pahte mẽ piitã mẽ hipêx o axpên pyræk ã mẽ
pamã karõ*

Rõmãn 2.11; Korosẽ 3.25

¹ E ixkwỳjaja. Pahihti Jejus Krisja mex o mex. Tã
ra mẽ ate hkôt amnhĩ xunhwỳr jakamã kwa kêr ka
mẽ apê hkwỳ hã mẽ piitã tãm mẽ hipêx o apa. Nê
mẽ hipêx o axpên pyræk.

² Jakamã kot kaj mẽ nhỹrmã Tĩrtũm kapêr mar
kaxyw axpên wỳr akuprõ nhũm hikàxpore rax
xwỳnhta mẽ akôt axà. ê mex nê òr o ìhkra kamã
kàx hãmri nê mẽ akôt axà. Nhũm hkôt mēhõ pē
amrakati xwỳnhja tē nē axà. Nom wamta kĩnhã
kêp amrakati nê ê omnajti nê pikaxônhti. Hãmri nê
hikàxpore rax xwỳnhta hkôt mẽ awỳr tēn axà.

³ Tã tanhmã kot kaj wem ri wa hipêx to? Xà kot
kaj mẽ wa hipêx o axpên pyræk nà? Nà xà kot kaj
mẽ ã wa hipêx anê nê wam àr xwỳnhta ê mex ã
omunh xà hkôt kãm kadêre hõ gõ nê kãm:

—E ota kadêre. Mãmri hã nhỹ. Anê.

Hãmri nê ê pynajti xwỳnhta pumu nê axtem nê
kãm:

—E atar pikap nhỹ.

Anhỹr o ahpỹnhã wa kãm akapêr?

⁴ Kot kaj mẽ ahpỹnhã ã wa hipêx anê nê amnhĩ
tomnuj nê. Wam àr xwỳnhta ka kãm akapêr mex
nê tanhmã ho mex to. No hkôt hõta omnajti hã
omunh xà hkôt te kamã anhõkre kahak pyræk o
hipêx. Kot kaj mẽ ã ahpỹnhã wa hipêx anê nhũm

Tĩrtũm tee ri ja hã mẽ apumu nhũm ja kêp omnuj nẽ.

⁵ Kwa mẽ inhma ixkwỳjaja. Mẽ kêp amrakati xwỳnhjaja mẽ hikàxpore hkêt tã na hte mẽ hkwỳjaja amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ nhũm amnhĩ tã mẽ omu nẽ kot mẽ panhĩpêx pyrà nẽ mẽ ho hkra. Jakamã jar mẽ kêp amrakati htã na htem amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpêr tỳx rãhã ho pa. Jakamã koja mẽ nhỹrmã kuri htĩr tũm nẽ mex kumrêx nẽ pa ho pa. Mẽ kãm Tĩrtũm kĩnh o mẽ pa xwỳnh piitã koja mẽ nhỹrmã ã mex nẽ ri pa anẽ.

⁶ Nom kot kaj mẽ ahpỳnhã mẽ hipêx nẽ amnhĩ tomnuj nẽ. E pa mẽmoj tã mẽ akukja. Mẽmojaja na htem tanhmã mẽ ato hêx to? Nẽ mẽmojaja na htem juisti mã tanhmã mẽ ato kapêr punuj to? Xà mẽ kêp amrakati xwỳnhjaja? Nà mẽ tãm kêt. Mẽ hikàxpore rũnh xwỳnhjaja na htem ã mẽ anhĩpêx anhỹr o pa.

⁷ Nẽ ra mẽ ate hkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhja nhũm mẽ axtem nẽ tanhmã mẽ apê ho kapêr to ho pa. Tã ka htem mẽ kêp amrakati xwỳnhjê rom mẽ kãm akapêr mex nẽ mẽ kãm kadêre mex gõ nhũm mẽ hã hkrĩ.

⁸ Tĩrtũm kapêr ã kagà htũm kot ja jarênh kot: Kêr ka mẽ piitã mẽ hipêx o te ka amã amnhĩ tã ma pyrãk. Anẽ.

Ã kot mẽ pamã karõ kot anhỹr. Kapêrja mex kumrêx. Kot puj mẽ ã axpên nhĩpêx anhỹr jao Tĩrtũm kãm hprãm xà hkôt amnhĩ nhĩpêx mex nẽ.

⁹ Nom kot puj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nẽ ahpỳnhã tanhmã mẽ hikàxpore rũnh xwỳnhjê ho mex to nẽ ahpỳnhã tanhmã mẽ kêp amrakati

xwỳnhjê nhĩpêx to japêr. Hã kot puj mẽ Tĩrtũm kapêr htũmta nhĩrôp pakuhê nê amnhĩ tomnuj nê.
 10 Kot pu mẽ kapêr tũm piitã hkôt ri amnhĩ nhĩpêx mex o ri papa htã ãm pixire nê hirôp pakuhê. Jao te pahte kapêr piitã hirôp pakuhê pyrãk.

11 Na pre Tĩrtũm mẽ pahte mẽ pahprõ pix tãnopxar o papa hã mẽ pamã karõ. Nê mẽ pamjên pix tãnopxar o papa hã mẽ pamã karõ. Nê mẽ pahte axpên par nê mẽ pahkurê. Jakamã kot puj mẽ pahprõ pix tãnopxar mex o ri papa japêr. Nê mẽ pamjên pix tãnopxar mex o ri papa japêr tã tanhmã pajamaxpêr to nê pahkwỳjê hõxpĩ. Jao te Tĩrtũm kapêr tũm piitã hirôp pakuhê hpar pyrãk o amnhĩ nhĩpêx.

12-13 Koja nhỹrmã Tĩrtũm mẽ pahtĩr ri tanhmã axpên nhĩpêx to ho papa hã mẽ pahpumunh kôt tanhmã mẽ pajarênh to. Mẽ pamã axpên kĩnh ã axpên to mex o papa hã mẽ pahpumunh kôt mẽ pajarê rỳ mẽ pamã axpên kĩnh kêt ã axpên nhĩpêx o papa hã mẽ pahpumunh kôt mẽ pajarê. Jakamã mẽ kamã mẽ ukapřĩ kêt xwỳnhjaja koja nhỹrmã ja hã mẽ omu nê mẽ urãk nê mẽ kamã ukapřĩ hkêt nê. Nom mẽ kamã mẽ ukapřĩ ho mẽ pa xwỳnhjaja koja ja hã mẽ omu nê mẽ urãk nê mẽ kamã ukapřĩ nê mẽ nê mẽ kot amnhĩ tomnuj piitã rênh pa. Jakamã kwa kêt ka mẽ amnhĩ to mex nê tãm axpên nhĩpêx o ri axpên kôt apa. Nê axpên mã akapêr mex nê axpên kamã axukapřĩ pix kukamã ajamaxpêr o apa.

Amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt mẽ hamaxpêr xwỳnhjê jarênh

Rukre 3.8-14

14 Nē kwa ixkwỳjaja. Koja mēhō kot amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xām ã amnhĩ jarēnh tā hkôt ri amnhĩ nhĩpêx kêt nē. Hã koja nhỹrmã ty hāmri nē tanhmã kot we amnhĩ to nē Tĩrtũm mē Jejus wa kuri htĩr tũm nē pa ho pa? Nà koja anhỹr kêt nē. Kêp hkra hã amnhĩ jarēnh tā hkôt amnhĩ nhĩpêx kêt jakamã koja nhỹrmã wa hwỳr àpir kêt nē.

15 Nē xà koja mēhō kêp amrakati nē ri pa. Nē ê pynajre pix jagjê nē ri hã pa. Nē õ hkêt nē ri kãm prãm nē pa.

16 Ka mē ja hã omu nē tanhmã kãm akapēr to nē kãm:

—Kwa ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nē. Anhõrkwỳ hwỳr tēn axê mex japēr nē axà nē amnhĩm mēmoj japēr nē aku. Koja Tĩrtũm ato mex rax nē.

Anhỹr o kãm akapēr tā kãm mēmoj nhõr kêt nē. Tã xà koja we ama nē amar xà hkôt é mex jagjê nē apkur mex o ri pa? Nà kot ka mē ã kãm akapēr anē nē ho ajuta hkêt nē nhũm arĩ kãm prãm nē ê hkêt nē omnuj nē ri pa. Na htem mē kapēr pix o mē ho mex kêt nē. Kot kaj mē ã kãm akapēr anē nē ãm kãm mēmoj tā karõ kaprỳ.

17 Ja pyrà nē koja mēhō ra amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xām ã amnhĩ jarēnh tā kapēr kôt ri amnhĩ nhĩpêx kêt japēr. Hã koja ãm kêp hkra hã amnhĩ jarēnh kaprỳ.

18 Nē kot kaj mē atõ ã ajamaxpēr anē nē ajamaxpēr o:

—Nà Jejus kwỳjaja na htem ahpỹnhã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa. Na hte mē hkwyjaja amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpēr tỳx pix o ri pa. Nē mē hkwyjaja tanhmã hkwyjê ho mex to ho ri pa. ã na

hthem ahpÿnhã tanhmã amnhĩ nhĩpêx anhÿr to ho pa. Anẽ.

Kwa mẽ ri ã ajamaxpêr anhÿr kêt nẽ. Mẽ hkwÿjê ho mex o mẽ pa xwÿnhjaja na htem Tĩrtũm hkôt hamaxpêr pê mãânẽn hkôt amnhĩ nhĩpêx nẽ hkwÿjê ho mex o pa. Kojã mẽhõ amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr hã kojã mãânẽn hkôt amnhĩ nhĩpêx pê tanhmã hkwÿjê ho mex to ho pa. Na htem amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr pix o pa hkêt nẽ. Na htem mãânẽn hkôt mẽ piitã mẽ ho mex o ri pa.

¹⁹ Na ka hte mẽ akwÿjaja ã ajamaxpêr anẽ nẽ ajamaxpêr o:

—Nà Tĩrtũmja pyxi mex o pyxi mex. Tã kot paj jam ijamaxpêr rãhã ho ri ixpa nẽ ra ixpê hkra hã ri ixpa. Nom kot paj kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx o ri ixpa hkêt nẽ.

Anhÿr o ajamaxpêr nẽ ã ajamaxpêr anhÿr kaprÿ.

Nẽ ãm hãmri na ka htem Tĩrtũm pyxi mex o pyxi mex ã harẽ. Nom na htem jam hamaxpêr kôt pix mã kêp hkra hkêt nẽ. Mẽkarõmnutijaja na htem haxwÿja Tĩrtũm pyxi mex o pyxi mex kôt hamaxpêr tã mẽ kêp hkra hkêt. Na htem ã hamaxpêr anhÿr pê kãm uma ho pa.

²⁰ ã mẽ ajamaxpêr anhÿrja mex kêt. Kojã mẽhõ amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpêr ã amnhĩ jarẽn hã hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa hkêt japêr. Hãmri nẽ ãm amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr ã amnhĩ jarẽn hkaprÿ. E kot paj ixprĩ hã mẽ amã ja jarẽ ka mẽ inhma.

²¹ Mẽ panhĩgêt finat Apraãw na pre amnhĩ kaxyw Tĩrtũm mã hamaxpêr nẽ hkôt ri amnhĩ nhĩpêx mex o pa. Tã nhũm amnhĩ tã kamã hamak

kaxyw hkra Ijak ã kuwỳ nhũm kuma nẽ ra kot kãm hpĩr nẽ òr kaxyw nhũm Tĩrtũm amnhĩ tã omu nẽ amnhĩm mex ã harẽ. Hãmri nẽ kot hkra hpĩr nẽ kãm kapër.

²² Ra kot amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpër nẽ hkôt amnhĩ xãm jakamã mããnẽn hkôt amnhĩ nhĩpêx nẽ ra kot kãm hkra nhõr kaxyw Tĩrtũm amnhĩ tã omu nẽ amnhĩm mex ã harẽ. Na pre ã finat Apraãw Tĩrtũm kapër kôt amnhĩ nhĩpêx mex anhỹr o pa. Jao amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpër mex ã amnhĩ to amnhĩrĩt.

²³ Nẽ kormã Apraãw wa hkra hkêt ri nhũm Tĩrtũm wa kãm hkra jarẽ nhũm kuma nẽ hkra hkukamã amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpër tỳx o pa nhũm amnhĩ tã omu nẽ mex ã harẽ. Nẽ kęp hkràmnhwỳ hã harẽ. Kapër ã kagà htũm kot ja jarẽnh kot:

Na pre Apraãw hkra hkukamã amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpër tỳx nhũm amnhĩ tã omu nẽ amnhĩm mex ã harẽ. Anẽ.

²⁴ ã na pre finat Apraãwja hkra kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpër anhỹrja o ra hkôt amnhĩ nhĩpêx nẽ ra kot kãm hpĩr kaxyw. Nom kop apu amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpër pix nẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx kêt ronhỹx pre Tĩrtũm tee ri amnhĩ tã omu nẽ amnhĩm mex ã harẽnh kêt nẽ. Na htem amnhĩ kaxyw Tĩrtũm mã hamaxpër nẽ mããnẽn hkôt ri amnhĩ nhĩpêx mex o pa nhũm amnhĩ tã mẽ omu nẽ amnhĩm mẽ mex ã mẽ harẽ.

²⁵ Mẽhõ ni kuprỳ finat Raapja na pre ã amnhĩ nhĩpêx anẽ nẽ amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpër pẽ tanhmã hkôt amnhĩ nhĩpêx to ho pa. Na pre Ijaew myja wa hamẽxkrut nẽ ma Raap nhõ krĩ

hwÿr wa tẽ. Mẽ hã ukapi nẽ kot mẽ hkurê kaxàr kaxyw mẽ hwÿr wa tẽ. Hãmri nhũm Raap Tĩrtũm kot wa mẽnh ã wa omunh kurê kumrẽx nẽ pôristi kot tanhmã wa ho pymaj amnhĩ nhõrkwÿ kamã mẽ kêp wa ho amũxu nẽ wa nê mẽ kãm tanhmã hêx to. Nẽ hpãnhã nhãm pry hõ hkôt akupÿm wa kumẽ nhũm wa hkà hkĩnh pê ma akupÿm mex nẽ tẽ. Hãmri nhũm Tĩrtũm wa hã Raap pumu nẽ amnhĩm mex ã harẽ.

²⁶ Tã kot kaj mẽ atõ amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt ajamaxpër ã amnhĩ jarẽnh tã hkôt amnhĩ nhĩpêx kêt japêr. Hãmri nẽ apê hkra hã amnhĩ jarẽnh kaprÿ. Te ra mẽhõ htyk nẽ nõr tã nhũm mẽ kot arĩ htĩr ã harẽnh kaprÿta pyræk.

3

Mẽ kot Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre xwÿnhjê jarẽnh

¹ Nẽ kwa Kris kôt ixkwÿjaja. Mẽ axohtõ nẽ mẽ amã Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre hprãm tã kormã ja kaxyw mẽ apiitã mẽ amex kêt. Mẽ ixte Tĩrtũm kapêr o mẽ ajahkre xwÿnhjaja kot paj mẽ tanhmã amnhĩ tomnuj to japêr nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ ixpumu nhũm ja kêp omnuj nẽ. Mẽ ixte kapêr o mẽ ajahkre ho mẽ ixpa kênã kot pa hkêt mẽ ri tanhmã amnhĩ tomnuj to ho ri ixpa. Jakamã kot kaj mẽ Tĩrtũm kapêr piitã hkôt ri amnhĩ nhĩpêx mex nẽ rĩ kormã ho akwÿjê jahkre ho ri apa.

² Nẽ mẽ pahpiitã na pu htem tõhã mẽ pajakwa ho tanhmã amnhĩ tomnuj to. Mẽmoj tã axpên kãm pagryk nẽ tanhmã mẽ kãm pakapêr punuj to. Nom koja mẽhõ tanhmã kapêr punuj toja nê amnhĩ to htÿx nẽ hãmri nẽ tãm amnhĩ nhĩpêx o pa.

Mě pajakwa jarěnh
Epes 4.29

³ Na htem nhỹhỹm kawar o juk kaxyw hakwam kàx jagjê nê kām nhỹhỹm o htēm prām xà hkôt ma nhỹhỹm ho juk o tē. Kàxja hkryre nhũm kawar rũnh tã no nhũm kām ma nhỹhỹm ho mrrar prām xà hkôt ho juk o mra.

⁴ Nê gô xujanār kām pàr rũnh ta rũnh tã na hte kôk àpêr tỳx nê ma nhỹhỹm o pa. Nê pĩ ho pàr o juk xàta hkryre htã ma nhỹhỹm ho juk o mō. Nhỹhỹm pàr o mrrar xwỳnh kām o mōr prām xà hkôt o mō.

⁵ Ja pyrà nê mẽ pajakwaja hkryre htã na htem ho kapêr o tanhmã mẽ hipêx to ho pa. Tõhã ho kapêr mex nê nhũm mẽ kuma nê hkĩnh nê. Nê tõhã ho kapêr punuj nê nhũm mẽ tee ri mẽ kapêr ã mẽ kuma nê hkaprĩ nê rỳ kapêr xwỳnh ta kamã gryk nê. Mě pajakwa hkryreja te kot kuwy jakrax kryre pyràk. Kot ka kuwy jakrax grire ho tē nê nhỹri pōti kamã amē nhũm kôk ho apê nhũm hpôk rax tokyx anē. Hãmri nê ma pà ho hkaxàr par o mō nê ho hkaxàr pa.

⁶ Mě pajakwaja mã kot anhỹr. Kot kaj atỳx ri tanhmã ho akapêr punuj to nhũm mẽ ama nê axpên mã anhĩxi ho krĩ nhĩpêx ka amex kêt nê apa. Rỳ ka atỳx ri ajakwa ho tanhmã akwỳjê ho akapêr to nhũm mẽ tee ri amnhĩ tã ama nê hkaprĩ nê rỳ akamã gryk nê. Satanasti nhỹ hã na htem ã mẽ hakwa ho kapêr punuj anē.

⁷ Na htem tõhã mẽmo mry xoprê pynê nê tanhmã ho nê ra ho kām ma hkêt. Kagã rỳ hagrôre rỳ àati rỳ gôx kām mẽmo mryja nhũm htem unê nê tanhmã ho nhũm kām ma hkêt nê mẽ hkôt pa ho pa. Nom na htem mry piitã ã hipêx anhỹr kêt nê.

⁸ Tã mẽ pajakwa te mẽ kot tee ri mẽmo mry ho kãm ma hkêt kaprỳ xwỳnhta pyràk. Na pu htem amnhĩ krã hkôt pajakwa ho pakapěr mex pix kêt nẽ. Tanhmã kot puj mẽ pakapěr punuj kêt kaxyw amnhĩ jakwa hto? Mẽ pakapěr punuj te kot kagã xoprê kot mẽ hkamnhar nẽ õ wenẽn o mẽ hparta pyràk.

⁹⁻¹⁰ Na pu htem tõhã pajakwa ho tãm pakapěr nẽ tõhã pakapěr punuj nẽ. Nẽ tõhã Pahi Maati Tĩrtũm mã mex o mex ã harẽn h tã ra axtem nẽ tanhmã mẽhõ japrỳ hto. Tĩrtũm kot mẽ pahto amnhĩ pyrã nẽ mẽ panhĩpêx tã pu htem axtem nẽ tanhmã axpẽn japrỳ hto ho ri papa. Jao te pahte Tĩrtũm japrỳ pyràk. Kwa ixkwỳjaja. Kêr pu mẽ pahpê Tĩrtũm krajaja ã pakapěr punuj anhỹr hkêt nẽ. ãm mẽ pajakwa ho mẽmoj mex pix jarẽn h o ri papa.

¹¹⁻¹² Xà koja pà kamã hinore pyxi htã kamã gô xành nẽ mããnẽn kamã gô xenh nõkati? Nà koja anhỹr kêt nẽ. Na hte kamã gô mex pix nẽ rỳ kamã gô xenh nõkati pix nẽ.

Nẽ xà koja jàxô hpàr ã rãrãj harir? Rỳ ahkrô xô hã mánkwrỳtre harir? Nà na hte ahpỳnhã hpàr ã harir. Ja pyrã nẽ kêr pu mẽ pahpê Tĩrtũm krajaja pajakwa ho pakapěr punuj pê ho papikamỳr tỳx nẽ. Nẽ te hinore kamã gô mex pixta pyrã nẽ ãmoj mex pix jarẽn h o ri papa. No mẽ pajakwa nhĩkjê ho tãm pakapěr nẽ hikjê ho pakapěr punuj kêt nẽ. ãm pakapěr mex pix o pakapěr o ri papa. Kwa kêr pu mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr rãhã ho papa.

*Tĩrtũm kôt mẽ àhpumunh xwỳnhjê jarẽn h
Wam Korĩt 2.6-16*

13 Ně kwa mẽ axàhpumunh tỳx xwỳnhjaja kêt ka mẽ amnhĩ to mex o ri apa. Ně mẽ piitã tãm mẽ hipêx mex mẽ mẽ amã axpẽn japê hã axpẽn to ajuta mex o ri apa. Tĩrtũm kapêr xà hkôt. Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx aně mẽ axàhpumunh mex ã amnhĩ to amnhĩrĩt.

14 Nom kot ka mẽ mẽmoj tã axpẽn kamã agryk o ri apa. Rỳ amnhĩ pix kukamã ajamaxpêr o ri apa hãmri mẽ ãm ate Tĩrtũm kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx ã amnhĩ jarênh kaprỳ.

15 ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr xwỳnhjaja na htem Tĩrtũm kôt amnhĩ nhĩpêx kêt nẽ. Mẽ kệp Tĩrtũm kra hkêt xwỳnh pixjaja na htem ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa. Jao mẽkarõmnuti kot amnhĩ nhĩpêx kôt pix mã amnhĩ nhĩpêx o pa.

16 Axpẽn kamã mẽ gryk o mẽ pa xwỳnhjaja na htem amnhĩ pix kukamã hamaxpêr jao tanhmã amnhĩ tomnuj to ho pa. Ně amnhĩ tã mẽ kamã mẽ gryk xwỳnhjê homnuj o pa. Tã ã mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx anhỹr pumaj kwa kêt pu mẽ mẽmoj tã axpẽn kamã pagryk o ri papa hkêt nẽ.

17 Mẽ kot Tĩrtũm kôt amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjaja na htem jajê rom tãm axpẽn nhĩpêx rãhã o pa.

Ně axpẽn kamã ukapřĩ pix o ri axpẽn kôt pa.

Ně tãm hamaxpêr o pa.

Ně mẽ piitã mẽ hipêx o axpẽn pyràk.

Ně axpẽn tã hpijaàm o ri pa.

Ně tanhmã ri axpẽn no kupyř to hkêt nẽ.

Ně ri oprê ho pa hkêt nẽ.

Ně mẽ axpẽn kamã õkre kahak kêt nẽ.

Ně mẽ piitã mẽ ho mex o axpẽn pyràk.

Ně tãm mẽ piitã mẽ hipêx rãhã nẽ.

Ã na htem Tĩrtũm kôt mẽ kot amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjaja amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa.

¹⁸ Kot puj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ nẽ pajamakêtkati nẽ paxãmnhĩx pahkĩnh nẽ ri papa. Nhũm nhỹri mẽhõ wa axpẽn kãm gryk pu mẽ wa omu rỳ wa harẽnh ma hãmri nẽ mẽ pahtõ ma wa hwỳr tẽ nẽ wa kãm pakapêr nẽ tãm akupỹm wa ãm. Hãmri nhũm wa ra mẽ pahpyrà nẽ tãm amnhĩ nhĩpêx pẽ hamakêtkati nẽ wa ri pa. ãmnhĩx ri hkĩnh nẽ wa ri pa.

4

Mẽ kot amnhĩ pix kukamã mẽ hamaxpêr xwỳnhjê jarẽnh

Matêwre 20.20-28; Juãw 16.24

¹ Nẽ kwa mon ka hte mẽ akwỳjaja axpẽn mã akapêr mã agêt o axpẽn kãm agryk pix o apa? Na ka htem ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o amnhĩ pix kukamã ajamaxpêr. Nẽ mẽ amã amnhĩ jamaxpêr kôt pix mã ri amnhĩ nhĩpêx prãm. No Tĩrtũm kãm hprãm xà hkôt amnhĩ nhĩpêx prãm kêt nẽ.

² Na ka htem nhỹri mẽmoj pumu nẽ tee ri ho amã anhõ hprãm kaprỳ. Nẽ amã ho anhõ hprãm xàj õ xwỳnhhta pĩr nẽ kệp utàr mã.

Nẽ na ka htem tanhmã axpẽn kukrêx kute hã omu nẽ amã ho anhõ hprãm nẽ hã õ xwỳnhhta mẽ wa axpu. No mẽ amã hprãm xwỳnhhta mẽ ate hõ hã Tĩrtũm wỳr ronhỹx ra mẽ ama nẽ mẽ amã hõ gõ. Tã mẽ ate hã axàhwỳr kêt jakamã nhũm mẽ amã õr kêt nẽ.

³ Rỳ ka mẽ tõhã mẽmoj tã awỳ nhũm kot mẽ amar tã mẽ amã õr kêt nẽ. Kot mẽ amã õr nhũm mẽ ate

ho anhõxỳ ho apa pymaj na hte tōhã mẽ amã mẽ ate hã axàhwỳr xwỳnhta nhõr kêt nẽ.

⁴ Kormã mẽ ate hkôt amnhĩ nhĩpêx mex kêt. Te mēni hõ ra mjên tâ nhãm kot mēhõ my ho amnhĩkati pyràk o na ka htem amnhĩ nhĩpêx o apa. Jao mẽ amã mẽ apê Tĩrtũm kra hprãm tâ axtem nẽ mẽ kãm hprãm kêt xwỳnhjê hkôt amnhĩ nhĩpêx o ri apa nẽ mẽ uràk nẽ tanhmã amnhĩ tomnuj to ho ri apa. Nẽ mẽ ate amnhĩ tomnuj gryk ã mẽ amã Tĩrtũm prãm kêt ã amnhĩ to amnhĩrĩt.

⁵ Tĩrtũm kapêr ã kagà htũm kot tanhmã Karõ jarēnh to nẽ harēnh kot:

Na pre Tĩrtũm mẽ pahwỳr amnhĩ Karõ rē nhũm mẽ pahwỳr wrỳ nẽ mẽ pakamã agjê nẽ mẽ pahkôt pa ho pa. Mẽ pahte hkôt pix mã amnhĩ nhĩpêx o papaja na kãm hprãm. Anẽ. ãm hãmri ã harēnh kot anhỳr jakamã kwa kêt ka mẽ harēnh ma nẽ kãm ajamaxpêr tỳx rãhã ho ri apa.

⁶ Na hte Tĩrtũm mẽmoj to mẽ pakutã nojarêt rãhã pu mẽ ỹ hã tãm amnhĩ nhĩpêx o ri papa. Kapêr ã kagà kot ja jarēnh kot:

Mẽ kãm Tĩrtũm kôt amnhĩ nhĩpêx prãm kêt xwỳnhjaja na hte Tĩrtũm amnhĩ tã mẽ omu nẽ mẽ kutã amnhĩ xunhwỳ.

No mẽ kãm hkôt ri amnhĩ nhĩpêx prãm xwỳnhjaja na hte amnhĩ tã mẽ omu nẽ mẽ ho mex o pa nhũm htem hihtỳx xà nhỹ hã mẽ kãm hprãm kêt xwỳnhjê hkôt ri amnhĩ nhĩpêx kêt nẽ. Anẽ.

⁷ Jakamã kwa kêt ka mẽ Tĩrtũm kapêr kôt pix mã mãn ri amnhĩ nhĩpêx o ri apa. Kêt kê Sata-nasti tanhmã mẽ ate amnhĩ tomnuj to hprãm xàj

tanhmã mẽ ato ka mẽ Tĩrtũm Karõ nhỹ hã ãm ama nẽ hkõt amnhĩ nhĩpêx kêt nẽ. Nhũm tee ri amã àhkrox kaprỳ nẽ akaga nẽ ma tẽ.

⁸ Nẽ kot kaj mẽ Tĩrtũm kapêr kôt pix mã ri amnhĩ nhĩpêx o apa nhũm amnhĩ tã mẽ apumu nẽ te kot mẽ apa hã mẽ ajamỳnh nẽ mẽ ato pa pyræk o mẽ anhĩpêx. Jao mẽ ato mex o ri mẽ akõt pa ho pa. Nẽ mẽ atãnopxar rãhã ka mẽ ajamakêtkati nẽ akĩnh nẽ ri apa.

Nẽ kêr ka mẽ tanhmã amnhĩ tomnuj to hãmri nẽ tee ri ja hã amnhĩ pumu nẽ hkaga kurê kumrêx nẽ axte ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nẽ. Rỳ ka mẽ tanhmã ajamaxpêr punuj to hãmri nẽ ja hã amnhĩ pumu nẽ hkaga nẽ hpãnhã tãm ajamaxpêr pix o ri apa. Mẽ apê Tĩrtũm kra hã kêr ka mẽ ãm hkõt pix mã ri tãm amnhĩ nhĩpêx o ri apa.

Mẽ pahte amnhĩ tomnuj ã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ pamã karõ

Wam Juãw 1.5-10

⁹ Nẽ kêr ka mẽ tee ri ate tanhmã amnhĩ tomnuj to hã amnhĩ pumu nẽ akaprĩ xàj mur nẽ akĩnh kêt nẽ. Nẽ akaprĩ xàj amỳr rax nẽ.

¹⁰ Hãmri nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh o:

—Pa Tĩrtũm. Na pa ã amnhĩ tomnuj anẽ. Nom kot paj axte hkêt nẽ. ãm inhmã akapêr kôt pix mã ri amnhĩ nhĩpêx prãm.

Anhỹr o kãm akapêr kê mẽ ama nẽ mẽ ate amnhĩ tomnujta ã tanhmã mẽ ato hkêt nẽ. ãm mẽ ato mex nẽ ka mẽ akupỳm ajamakêtkati nẽ axãmnhĩx akĩnh nẽ ri apa.

Mě pahte axpě̄n to pakapě̄r nē mẽ pahkurē

Matêwre 7.1-5; Rômãn 2.1-3, 14.10-13; Wam Korĩt 4.5

¹¹ E ixkwỳjaja. Kwa kêr ka mẽ anhĩõ kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hã omu nē tanhmã ho akapě̄r punuj to hkêt nē. Tĩrtũm kapě̄r ã kagà htũm kot ja nē mẽ pahkurē kamã hihtỳx jakamã kot ka mẽ ri ã amnhĩ nhĩpêx anē nē te ate Tĩrtũm kapě̄r tũm kwỳ omnuj ã harēnh pyræk. Rỳ te axàhpumunh tỳx o ate Tĩrtũm jakrenh ã amnhĩ to jarkrar pyræk. Jao kapě̄r kôt amnhĩ nhĩpêx kêt nē. Na htem Tĩrtũm kapě̄r ã kagà htũm kwỳ mex ã harē nē hkwỳ omnuj ã harēnh kêt nē. Piitã mex kēnã.

¹² Nē Tĩrtũmja tapxipix na kêp mẽ pahto amnhĩptàr xwỳnh maati. Nē tapxipix na hte mẽ pahte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ pahpumunh hkôt tanhmã mẽ pajarēnh to. Mě pahte amnhĩ to mex xwỳnh ã mẽ pajarē rỳ mẽ pahte amnhĩ tomnuj xwỳnh ã mẽ pajarē. ãm tapxipix kot ã mẽ pajarēnh kot anhỹr xwỳnh. Tã ka mẽ axtem nē kapě̄r kwỳm ri tanhmã akwỳjê ho akapě̄r punuj to ho ri apa.

Mě pahte Tĩrtũm mã pajamaxpě̄r pê kãm amnhĩ jarēnh ã mẽ pamã karõ

Rukre 12.13-21

¹³ E kwa mẽ inhma ixkwỳjaja. Na ka hte mẽ akwỳjaja tanhmã amnhĩ kukamã ajamaxpě̄r to nē akwỳjê mã amnhĩ jarēnh o:

—Koja apkati pa ma krĩ hõ hwỳr mō nē kamã mẽ kãm ixàpēnh o ixpa hã ixtã amgrà pyxi nē hpãnhã kàxpore jamỳnh rax nē man akupỳn mō.

Anhỹr o amnhĩ jarē.

¹⁴ Kwa mẽ ã amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh anhỹr kêt nē. Mě pahtō mẽ pahte amnhĩ kukamã paxàhpumunh mex? Amrakati kēnã. Kot ka mẽ ã amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh anhỹr tã kormã ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt ri tanhmã amnhĩ to nē ty. Rỳ tanhmã amnhĩ to nē axà hāmri nē nhỹhỹm amōr kêt nē. Te mẽ pahpê namê pyrək na pu htem ri papa nē tanhmã amnhĩ to nē ty nē pajapêx tokyx anē.

¹⁵ Jakamã mẽ ã amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh anhỹr kêt nē. Kêt amnhĩ jarēnh o:

–Koja Tĩrtũm kãm ja prãm koja apkati pa ã amnhĩ nhĩpêx anē nē ã amnhĩ nhĩpêx anē.

Anhỹr o Tĩrtũm kamnàr o tanhmã amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh to.

¹⁶ No mẽ ate amnhĩ krã hkôt amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh ta Tĩrtũm jamaxpēr xà hkôt kêt. Ām amnhĩ krã hkôt mẽ ate amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh kēnã. Ā mẽ ate amnhĩ jarēnh anhỹrja mex kêt.

¹⁷ Nē mẽ kot tãm amnhĩ nhĩpêxja kot kaj mẽ ate mar mex tã hkôt amnhĩ nhĩpêx kêt japêr hāmri nē amnhĩ tomnuj o apa.

5

Mě hikàxpore rũnh xwỳnhjê jarēnh

Rukre 12.13-21; Wam Ximotre 6.9-10; Apokarip 18.14

¹ Nē kwa mẽ akàxpore rũnh xwỳnhjaja. Mě inhma nē inhmar tỳx nē. Nhỹrmã mẽ amex kêt jakamã kwa mẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpēr o ra akapřĩ nē amỳr o apa kurê kumrēx.

² Tĩrtũm noo mã mẽ akàxpore te ra mẽ apê hapêx par pyræk. Te ra mẽ anhỹ kamã mẽ ate amnhĩ tomnuj xwỳnh ã kutã akrĩ pyræk.

³ Mẽ ate mẽ akukrêx nẽ mẽ akàxpore ho apikuprõnh rũnh tã ka htem mẽ akwỳjê pê ho anhõxỳ ho ri apa. Mỳrapê koja nhỹrmã tanhmã mẽ apê amnhĩ to nẽ omnu pa ka mẽ ho apikuprõnh rax kaprỳ. Hãmri nẽ mẽ ate amnhĩ tomnuj mỳrapê Tĩrtũm mẽ Kra wa kuri atĩr tũm nẽ apa ho apa hkêt nẽ. ãm kuwy kamã mẽ amnhĩ xà htỳx kamã ajamak rãhã ho ri apa.

⁴ Na ka htem apur kãm mẽ àpênh xwỳnhjê mã amnhĩrer kêt nẽ. Nhũm mẽ tee ri amnhĩ tã mẽ ajamã hãmri nẽ mẽ atã amnhĩ to Pahi Maati Tĩrtũm xihỳx xwỳnhhta wỳr o pa nhũm mẽ atã mẽ kuma.

⁵ Mẽ akĩnhã mẽ kêp amrakati htã ka htem ãm ja hã mẽ omu nẽ mẽ àpênh pãnhã mẽ kãm amnhĩrer kêt nẽ amnhĩ pix kukamã ajamaxpêr. Nẽ amã prãm xà hpix kukamã amnhĩm mẽmoj japrôr pê akĩnh o ri apa. Jao te mẽ apê môx htwỳm nhũm mẽ kot hpĩr nẽ hkrêr mã mex ã harênh xwỳnhhta pyræk. Mỳrapê kot kaj mẽ môxta pyrã nẽ nhỹrmã ty hãmri nẽ Tĩrtũm mẽ Kra wa kuri atĩr tũm nẽ apa ho apa hkêt nẽ.

⁶ Nom ja pix kêt. Na ka htem mẽ anhõ krĩ kamã mẽ anhõ pahi mã tanhmã akwỳjê ho axêx to ho ri apa. Mẽ kot tanhmã atomnuj to hkêt tã ka mẽ kãm mẽ ho axêx rũnh nẽ. Tã koja nhỹrmã Tĩrtũm mẽ hã tanhmã mẽ ato rax kumrêx ka mẽ rĩ amnhĩ pumu.

Mẽ pahte Jejus kutêp amnhĩ kaxyw kãm pajamaxpêr o papa hã mẽ pamã karõ

Sikũn Pêtre 3.1-13

⁷ E ixkwỳjaja. Koja mēhō tanhmã mē atomnuj to htã ka mē arĩ amnhĩ kaxyw Jejus mã ajamaxpēr rãhã ho ri apa. Pê akupÿn hpôx xà hã arĩgro jamãr rãhã nē. Te pur nhō dōn kot amnhĩ nhĩpêx pyrãk. Koja hpur kãm ahkre nē ahkre hpa hãmri nē arĩ hamãr o pa nē kãm nojarêt kêt nē hã na wrÿk jamãr o pa. Jao hamakêtkati nē ô jamãr rãhã ho pa.

⁸ Tã kêr ka mē urãk nē arĩ Pahihti akupÿn hpôx xà hã arĩgro jamãr rãhã ho ri apa. Koja tokyx akupÿn mē pahwÿr wrÿ. Jakamã kêr ka mē kutêp mē kot mē atomnuj xwÿnhjê kutã amnhĩ to htÿx nē ri apa. Nom tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpēr o Jejus kaga hkêt nē. Arĩ hamãr pê akĩnh nē ajamakêtkati nē ri apa. Koja akupÿn mē pahwÿr wrÿ nē mē pahto mex rax kumrêx.

⁹ Nē kêr ka mē axpên to akapêr o ri apa hkêt nē. Kot ka mē ã amnhĩ nhĩpêx anē nhũm Tĩrtũm mē ama nē tanhmã mē ajarênh to. Kot mē pah-pumunh xà hkôt tanhmã mē pajarênh to xwÿnh na. Tã ra tanhmã kot mē pahpiitã mē pajarênh to xà hã arĩgroja ra ahtêp o mō.

¹⁰ E ixkwỳjaja. Kêr ka mē wam mē kot Tĩrtũm nhÿ hã kapêr jarênh xwÿnhjaja kot amnhĩ nhĩpêx mã ajamaxpēr rãhã nē. Na prem Tĩrtũm nhÿ hã mē kãm kapêr o ri mē hkôt pa nhũm mē hkwỳjaja ja hã tanhmã mē hipêx to nhũm mē amnhĩ xà htÿx kamã hamak rãhã ho pa. Tã tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr pê Tĩrtũm kaga hkêt nē. Na prem arĩ ÿ hã kapêr jarênh rãhã ho ri mē hkôt pa. Tã kêr ka mē kot amnhĩ nhĩpêx pyrãk o amnhĩ nhĩpêx nē Tĩrtũm kaga hkêt nē.

¹¹ Na prem amnhĩ xà htÿx kamã hamak o pa

rãhã ty hãmri nê Tĩrtũm kuri mex nê hkĩnh nê pa ho pa. Ra mẽ ate finat Johti jarẽnh mar mex. Na pre omnuj tỳx nê pa htã amnhĩ tã Pahi Maati Tĩrtũm kamã gryk nê hkaga hkêt nê. Hãmri nhũm amnhĩ tã omu nê gaa nê ho mex rax nê nhũm akupỹm mex kumrẽx nê pa. Pahi Maatija ukaprĩ ho ukaprĩ nê mex o mex jakamã na pre ã Johti ho mex anê. Tã koja ho mexta pyrà nê ã mẽ pahto mex anê.

Mẽ pahte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ pamã karõ

Matêwre 5.33-37, 18.15; Rõmãn 12.15; Karatas 6.1-2; Jutre 22-23

¹² E ixkwỳjaja. Pa mẽ amã mẽmoj jarẽ ka mẽ inhma nê inhmar tỳx nê. Kêr ka mẽ mẽmoj tã amnhĩ jarẽnh kaxyw hãmri nê akatàt kôt amnhĩ jarẽnh kurê kumrẽx. Nê amnhĩ jarẽnh o: “Nà kot paj ja ho anê.” Anê. Rỳ amnhĩ jarẽnh o: “Nà kwarĩ pa ja ho anhỹr kêt nê.” Anhỹr o amnhĩ jarẽnh kurê kumrẽx. Kê mẽ akwỳjaja ãm hãmri mẽ ate amnhĩ jarẽnh ã mẽ apumunh kurê kumrẽx nê axêx ã mẽ akamnhĩx kêt nê. Mẽ apê Tĩrtũm kra kênã kot ka kêt mẽ ri axtem nê amnhĩ jarẽnh o axêx.

¹³ Nê koja mẽ anhĩõ mẽmoj tã tanhmã amnhĩ to nê omnuj nê. Ka mẽ ja hã omu nê kãm anê kê amnhĩ kaxyw Tĩrtũm mã hamaxpêr pê amnhĩ to hwỳr rãhã ho pa. Rỳ koja hkĩnh nê ri pa ka mẽ ja hã omu nê kãm anê kê hkĩnh kãm mex o mex ã grer o pa.

¹⁴ Rỳ koja à nê nõ ka mẽ ja hã omu nê kãm anê kê amnhĩ wỳr pastô nhỹ hã mẽ kapêr xwỳnh kwỳjê hã karõ. Kê mẽ hwỳr mra nê Jesus nhỹ hã mẽmo twỳm kwỳ ho hkukõ nê ho Tĩrtũm wỳ.

15 Kê mẽ ã mẽ à xwỳnhjê hwỳr mrrar nê mẽ ho Tĩrtũm wỳr o pa anê. Koja mẽ ho kuwỳ nhũm mẽ kuma nê akupỹm mẽ ho mex. Nhũm mẽ tanhmã amnhĩ tomnuj to japêr kê mẽ ja hã amnhĩ jarê kê Tĩrtũm mẽ kuma nê ja hã tanhmã mẽ ho hkêr nê.

16 Jakamã kêr ka mẽ atõ tanhmã amnhĩ tomnuj to nê tee ri ja hã amnhĩ pumu hãmri nê tokyx akwỳjê mã amnhĩ jarê kê mẽ tokyx ato Tĩrtũm wỳ. Kê atã mẽ kuma nê tanhmã akrã hto ka axte ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nê. Nê ra amex nê apa.

Nê koja mễhõ Tĩrtũm kôt pix mã amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho pa. Hãmri nê mẽmoj tã kuwỳ nhũm kuma nê kãm tanhmã mẽmoj to.

17 Te finat Eris kot mẽmoj tã hwỳr nhũm kot mar nê kãm ho anhỹrta pyrãk. Erisja kêp mẽ panhĩo na pre. Tã na pre hkwỳjaja amnhĩ tomnuj pix o pa nhũm tee ri mẽ omu nê mẽ hã na wrỳk kêt kaxyw ho Tĩrtũm wỳr kãm hihtỳx nê. Hãmri nhũm kuma nê kãm ho anê nhũm na wrỳk kêt ry rax kumrêx. Hã amgrà axkrunêpxi nê hkôt mytwrỳ kêp 6. Mẽ kot amnhĩ tomnuj tỳx o paja mỳrapê.

18 Tã nhũm Eris axte mẽ ho kuwỳ nhũm axte mẽ hwỳr na rê nhũm akupỹm katat kôt wrỳk mex nê. Nhũm akupỹm mẽ hpur kãm mẽ oja mẽ kãm mex nê akupỹm mẽ kãm ô rũnh nê. Tã ã Tĩrtũm kot Eris mar nê kãm mẽmoj nhĩpêx anhỹrja pyrã nê koja mẽ pama nê mẽ pamã mẽmoj tanhmã ho.

19 Nê e mẽ inhma ixkwỳjaja. Koja mễhõ Tĩrtũm kapêr mar tỳx nê te kêp hkra pyrãk o amnhĩ nhĩpêx. Tã tanhmã hamaxpêr to nê kapêr kaga nê htỳx ri amnhĩ tomnuj pix o pa. Ka mẽ ja hã omu nê hwỳr mra nê kot amnhĩ tomnuj nê kãm akapêr

kãm axihtỳx kê tokỳx hkaga nẽ akupỳm Tĩrtũm kõt amnhĩ xãm tỳx nẽ ãm hkõt pix mã amnhĩ nhĩpêx.

²⁰ Koja amnhĩ tã mẽ ama nẽ Tĩrtũm kõt amnhĩ xãm tỳx nhũm amnhĩ tã omu nẽ kot tanhmã amnhĩ tomnuj tota ho hamakêtkati nẽ amnhĩ katut kõt kurẽ nhũm nhỹrmã kuri htĩr tũm nẽ mex nẽ pa ho pa. Koja amnhĩ tomnuj tỳx o pa htã hkaga hpa nhũm Tĩrtũm ja hã omu nẽ hã tanhmã ho hkêt nẽ axte tanhmã kot amnhĩ tomnuj tota mã hamaxpêr kêt nẽ.

Tã ãm ja pix. Ixpê Xiakre na pa ã mẽ awỳr kagà nhĩpêx nẽ mẽnh anẽ.

Tĩrtũm kapēr ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f